

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: فاطمه ابراهیمی، ۱۳۸۸

طنز در آثار سعدی، حافظ، عبید زاکانی و ایرج میرزا

یکی از وجوه برجسته‌ی آثار سعدی، حافظ، عبید زاکانی و ایرج میرزا طنزی است که با کمی تفاوت و تشابه در آن وجود دارد. آنچه امروزه، باعث اعتبار بیش از پیش این هنرمندان گشته است، همین طنزآمیز بودن برخی از شعرها و نوشته‌های منشور آنان است: سعدی در گلستان بالاخص و در بوستان و گاه اشعار دیگر؛ حافظ در بسیاری از غزلیات خود، بیت‌ها و یا لااقل بیتی؛ عبید زاکانی در اخلاق الاشراف و رساله‌ی دلگشا و ایرج میرزا در برخی از مثنوی‌ها (عارفانه و ...)، غزلیات و قطعات خود. هدف از نوشتن این پایان‌نامه، بررسی حکایات، نوشته‌ها و اشعار شاعران و نویسندگان فوق است و این که چگونه این گویندگان توانسته‌اند «طنز» را پدید آورند و از چه شگردها و صناعات ادیبی بهره گرفته‌اند. روش تحقیق نگارنده در تألیف این پایان‌نامه، روش کتابخانه‌ای بوده است. منابع ارزشمندی را که در این زمینه نوشته شده، مورد مطالعه قرار داده، فیش‌برداری کرده و در نگارش پایان‌نامه همراه با انتخاب و تحلیل شعرها و نوشته‌های منشور به کار گرفته‌ام. نتایجی که از این تحقیق به دست آمده، عبارت است از این که اوضاع نابهنجار و نابسامان اجتماعی، سیاسی و مذهبی در قرونی که ایشان می‌زیسته‌اند: یعنی قرن هفتم و هشتم و قرن چهاردهم هجری قمری، باعث شده است که این شاعران و نویسندگان رو به طنز بیاورند. وجود ظلم، بی‌عدالتی، افراط، تفریط، ریاکاری و سوء استفاده از شعار دینی، ماده‌ی خام طنزپردازان هستند. این پایان‌نامه در شش فصل: فصل اول کلیات، فصل دوم، سعدی، فصل سوم حافظ، فصل چهارم عبید زاکانی، فصل پنجم ایرج میرزا و فصل ششم نتیجه‌گیری تنظیم گردیده است.

کلیدواژه‌ها: طنز، شاعران طنزپرداز، آثار طنزآمیز، صناعات ادبی، غزلیات و قطعات

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۱۰۱۸۷۲۰۱۶

تاریخ دفاع: ۱۳۸۸/۰۶/۲۶

رشته‌ی تحصیلی: زبان و ادبیات فارسی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر علی عشقی سردهی

استاد مشاور: دکتر ابوالقاسم امیراحمدی